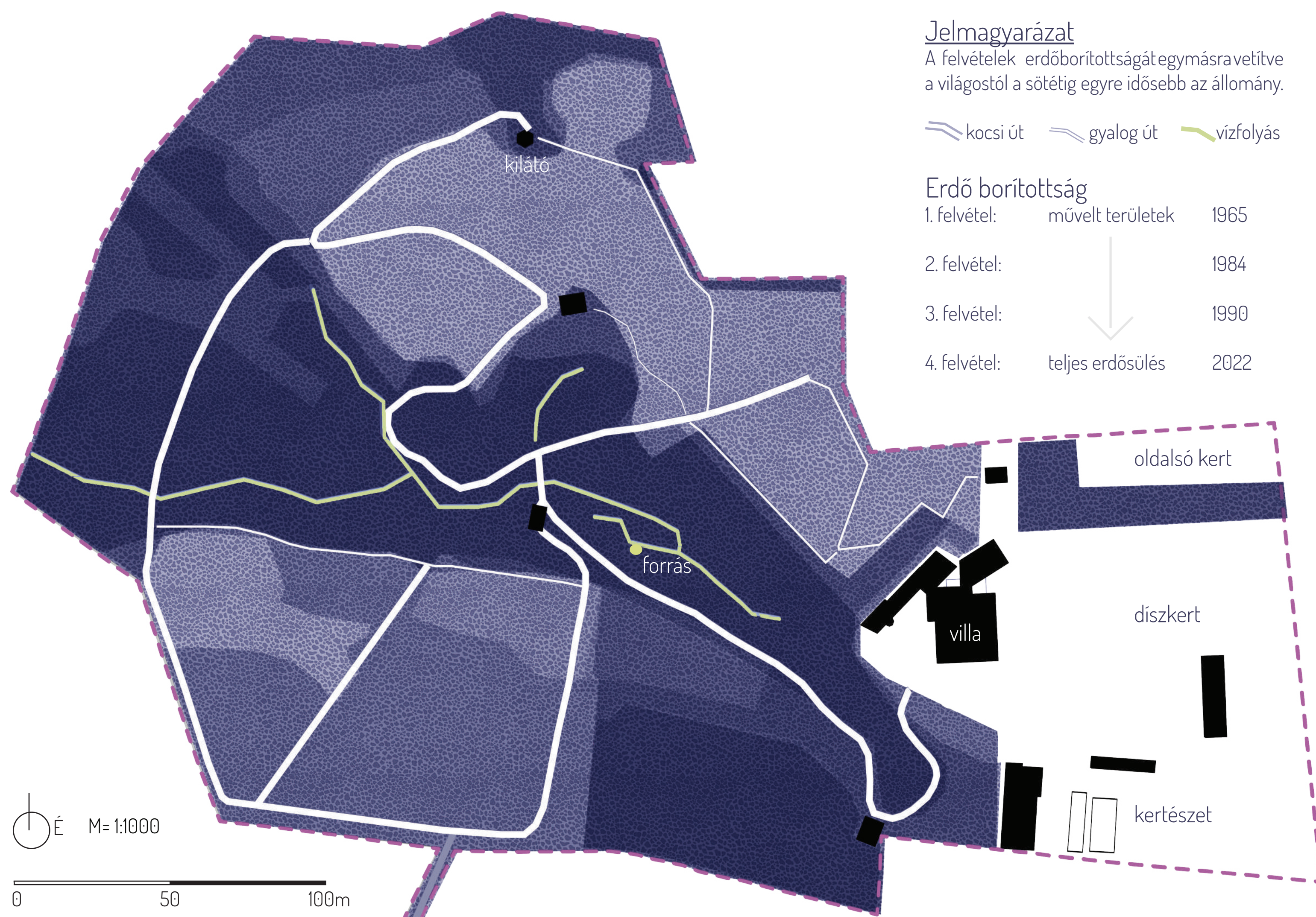
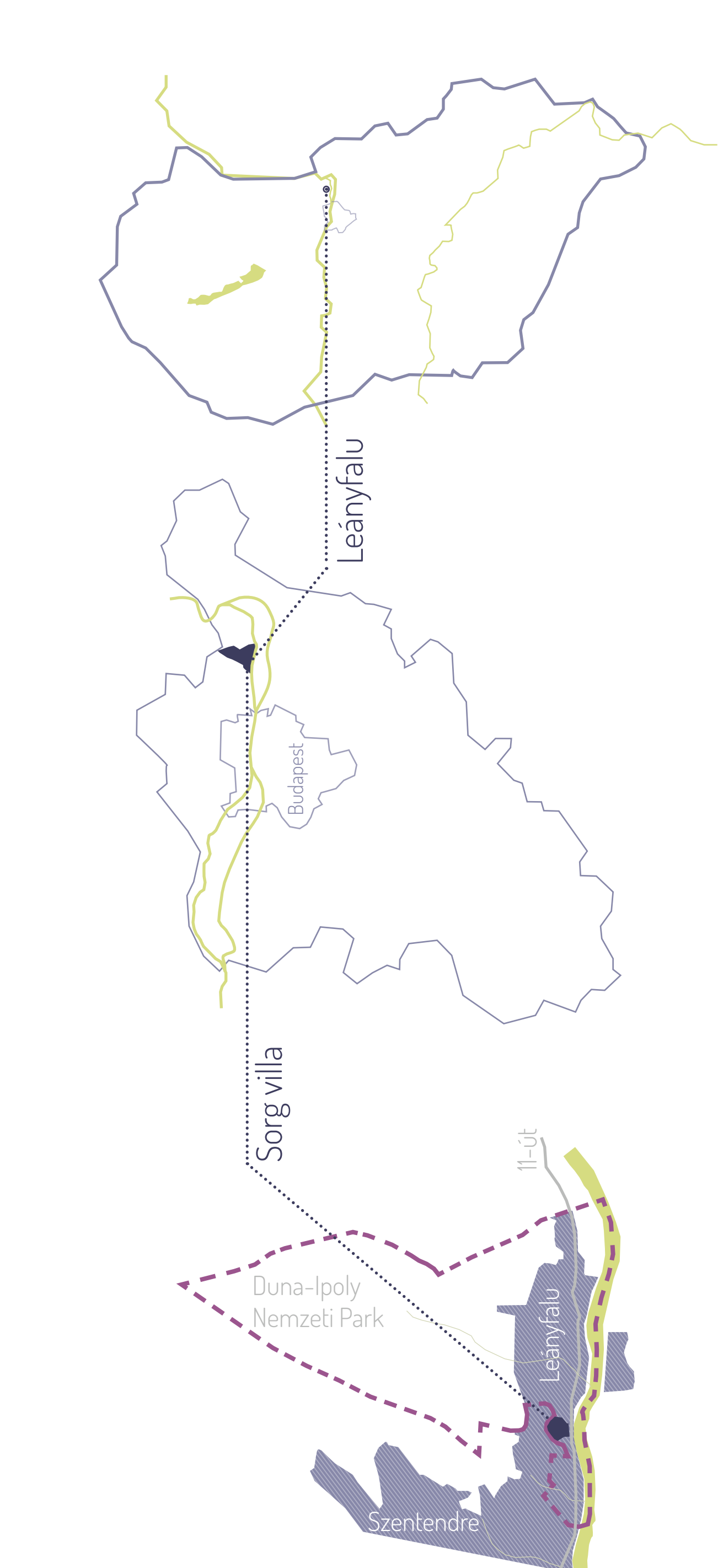

HELYSZÍN BEMUTATÁSA

_TERÜLETI ELEMZÉSEK, HELYSZÍNFOTÓK

Jelmagyarázat

A felvételek erdőborítottságát egymásra vetítve a világostól a sötétig egyre idősebb az állomány.

kocsi út gyalog út vízfolyás

Erdő borítottság

1. felvétel:	művelt területek	1965
2. felvétel:		1984
3. felvétel:		1990
4. felvétel:	teljes erdőszűlés	2022

ELHELYEZKEDÉS //

A Sorg villa kertje, Pest vármegyében, Budapesttől északra, 25 km-re található, a 11-es főút mentén. A telek elhelyezkedése: Kis- és Nagy Malomhegy között húzódik, a Dunától az országos főút választja el. A terület teljes kiterjedése Leányfalu önkormányzat tulajdonában áll, amely meghaladja a 7 hektárt. Szentendre és Leányfalu határában, a Duna-Ipoly Nemzeti Park határától 300 méterre. Leányfalu nagyközség, üdülő villa telep és kiskertes művelés volt jellemző.

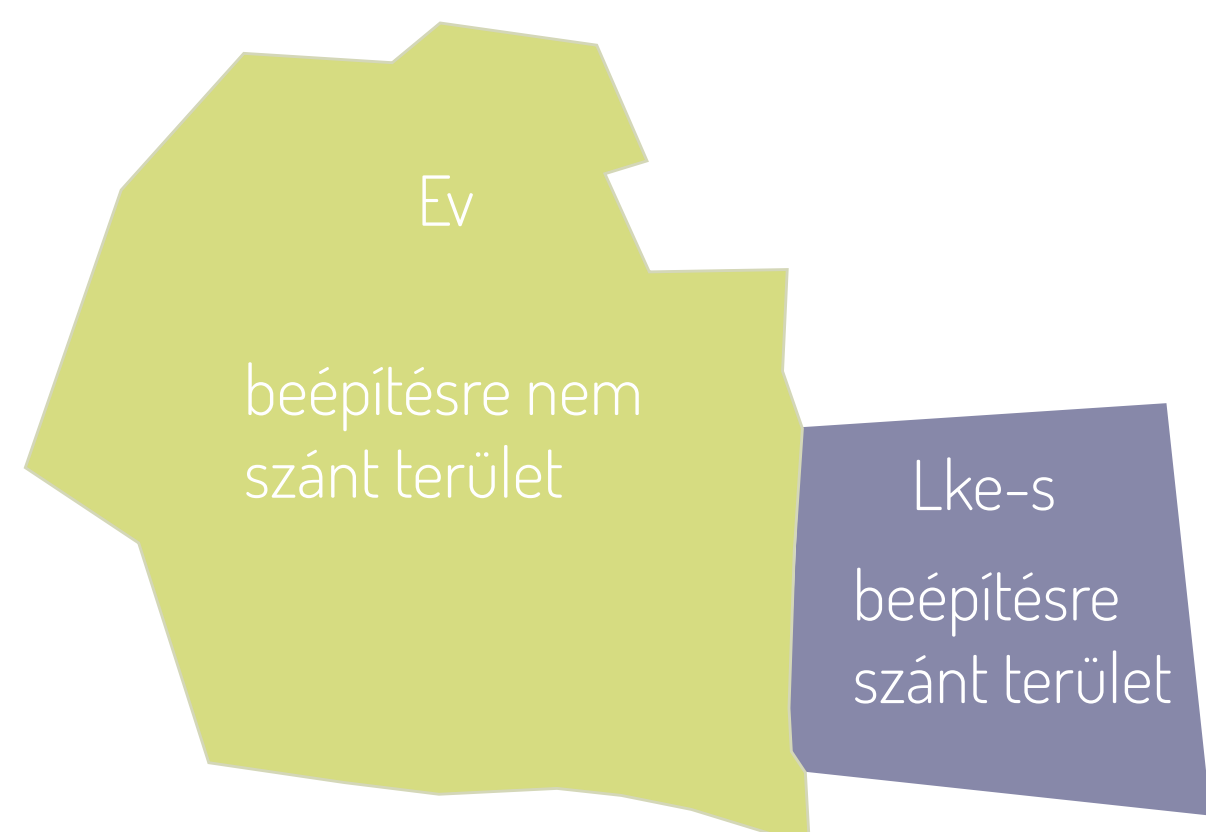
LEÁNYFALU, VILLÁK //

A filoxéra-járvány következtében a szőlőtermesztés csökkent, ami a helyi gazdaságot súlyosan érintette. A felhagyott művelt területeken a 20. század elején a budapesti értelmiség és művészek érkezése indította el a második betelepülési hullámot, a villa építéseket. Villák új építészeti irányzatot teremtettek a polgárság életviteléhez igazodva. A tehetősebb polgári réteg (kereskedők, művészek) nyáron használta a villákat, de idővel egyre inkább állandó lakhely céljából épültek.

ERDŐBORÍTOTSÁG //

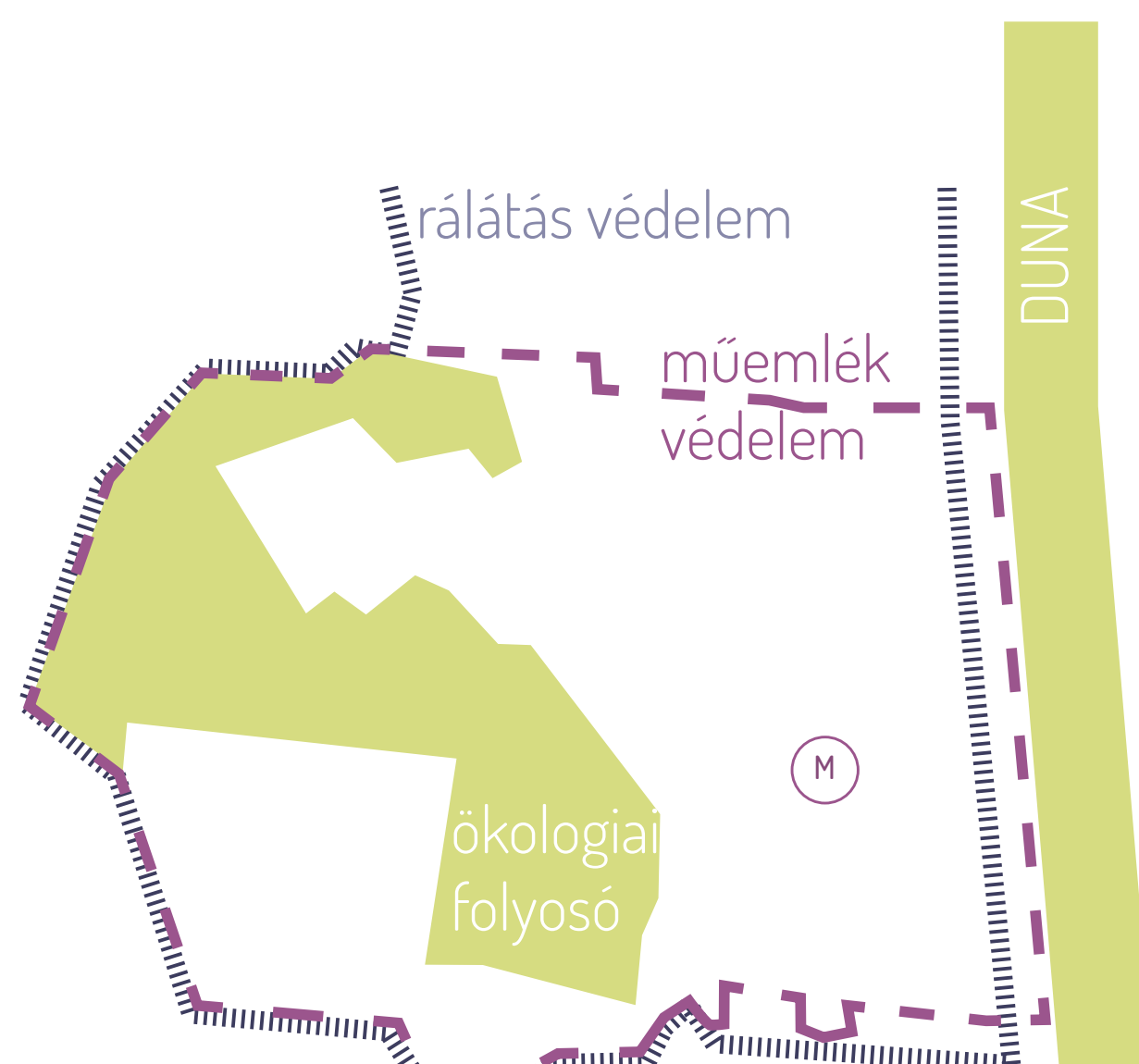
A felső területről kevés információ van, nem tudni pontosan mikor alakították ki és milyen tervek alapján, ezért 4 különböző időben készült légifelvétel alapján vizsgáltam a terület művelését és felhagyásának folyamatát. A négy felvétel egymásra vetített képe jól mutatja, hogy a vízfolyás völgye végig állandósult erdőborítottsággal rendelkezik, míg a tőle két oldalra lévő területek változó intenzitással, de műveltek voltak.

_VIZSGÁLATOK

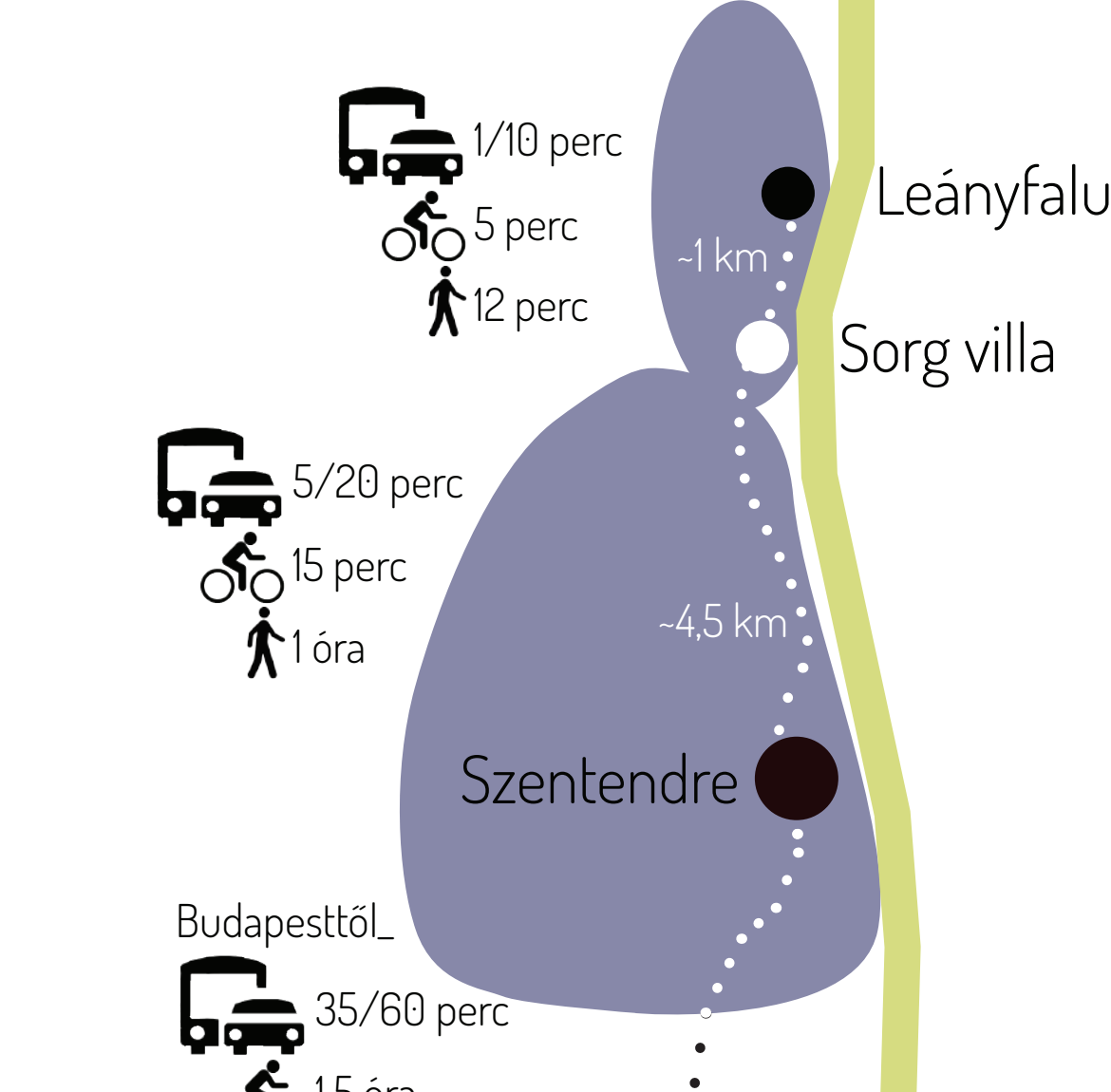
terület megoszlása beépítési övezet szerint

- Az Lke- besorolású övezetben a minimális zöldfelületi arány 70%
- Ev besorolású védett erdőterület, új épület nem helyezhető el

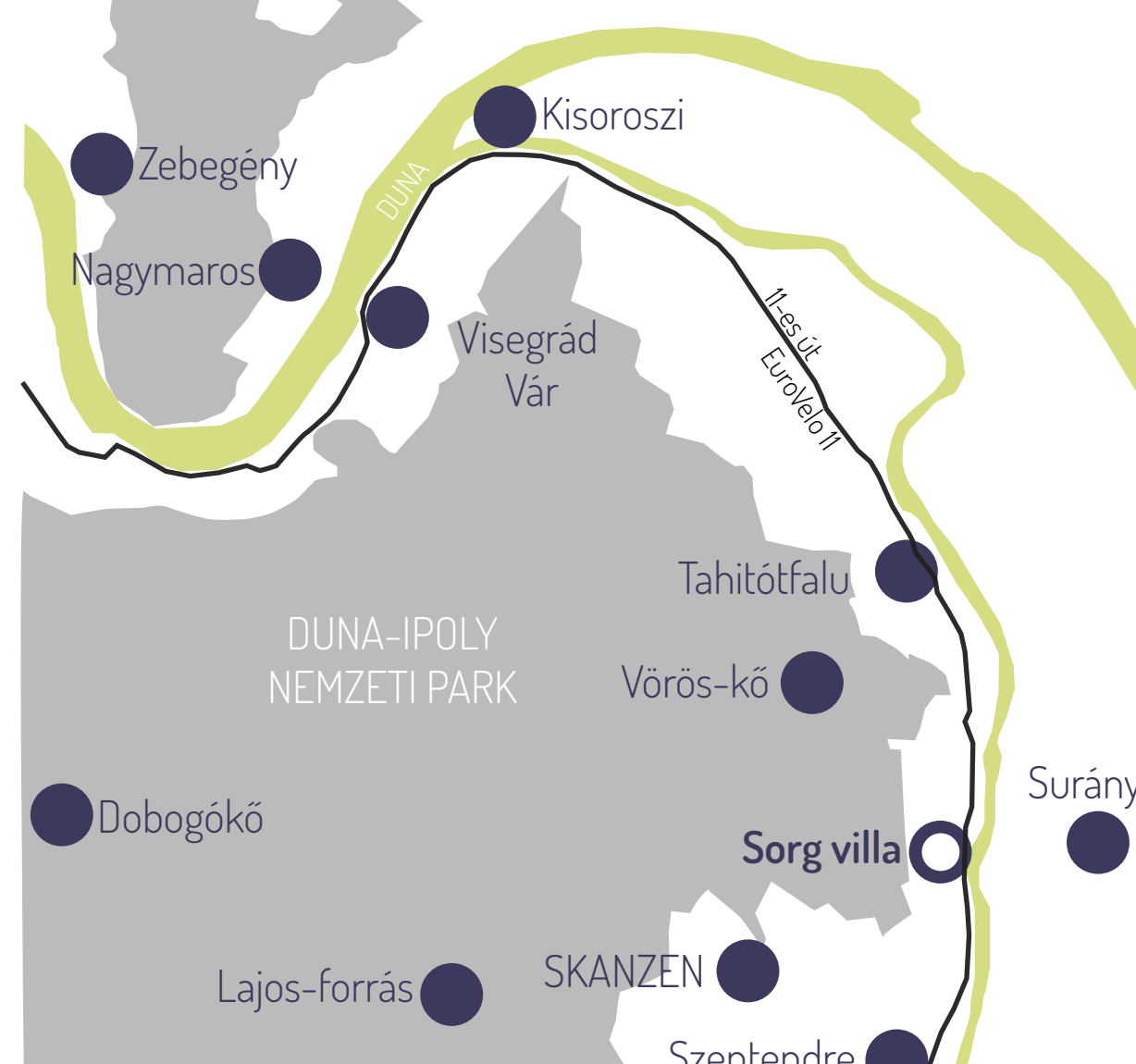
vonatkozó védelmek a területre

- védelmek biztosítják a terület meglévő értékeinek fennmaradását
- természeti, vizuális és kulturális értékű védelemmel rendelkezik

megközelítése

- Fővárosból, Újpesttől induló volánbusz, 880 és 890-es járata
- kerékpárral országos 11-es kerékpárúton közvetlen elérhető

turizmus

- Dunakanyar közeli és kiemelt települései, látványosságai
- A térséget jelentősen dominálja a védett természeti környezet

_HELYSZÍN ISMERTETÉSE

ELHELYEZKEDÉS //

TURIZMUS

A villa a Visegrádi-hegység lábánál fekszik, kevesebb mint 300 méterre a Duna-Ipoly Nemzeti park védett területétől. A villa területe kiemelten fontos ökológiai folyósó, kiterjedt erdő állománya és víz jelenléte is gazdagítja. A Malom-hegy oldalában fekszik, felette több hegy magasodik, amik frekvenciált kiránduló, kilátó helyek.

A Dunakanyar kulturális, rekreációs és természeti adottságokban gazdag. Jellemzően a budapesti értelmiség nyaraló vidéke volt és jelenleg is frekvenciált terület.

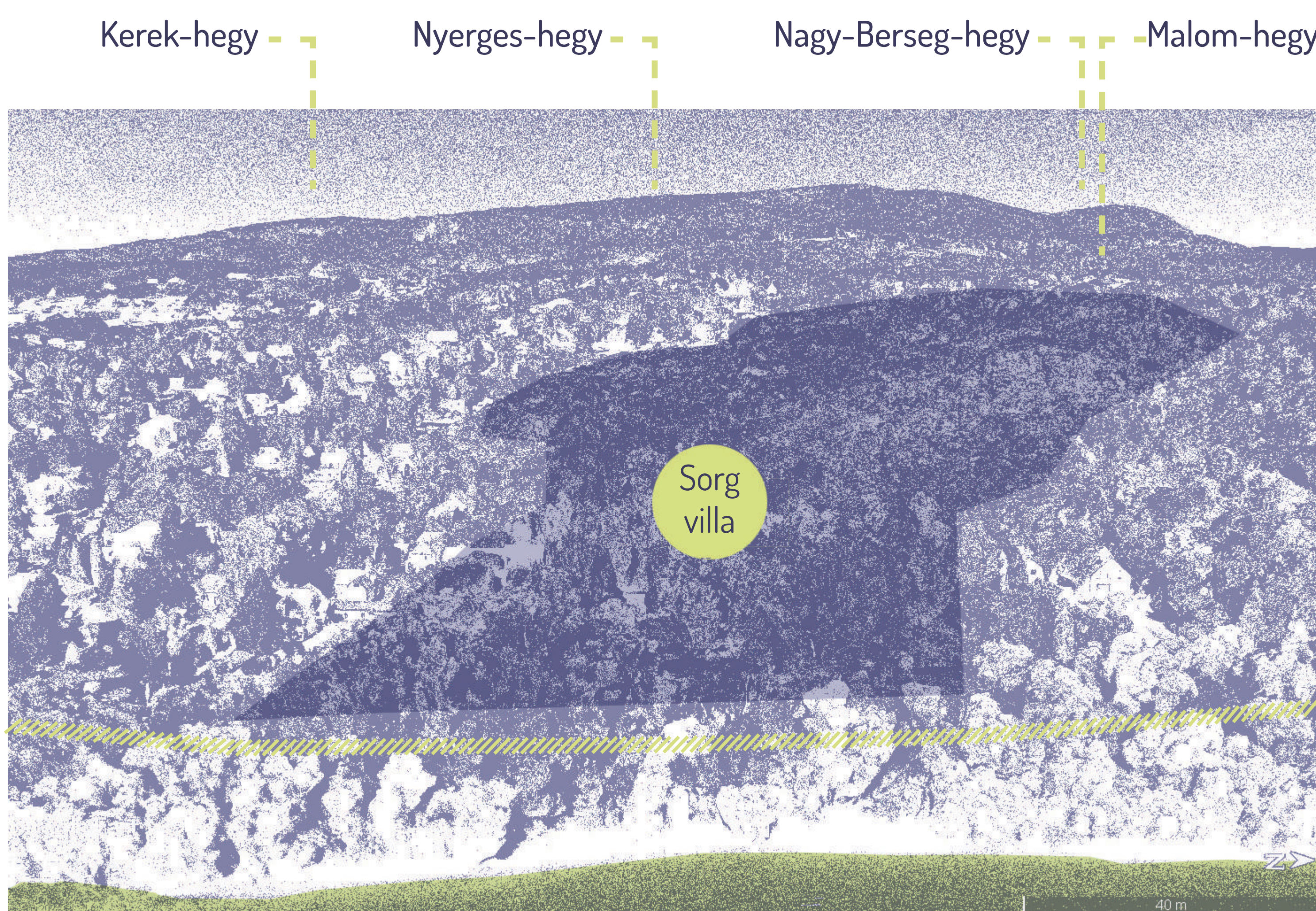
A villa jól megközelíthető, 11-es főút és az Eurovelo 11-es útja is közvetlenül előtte halad el. A 11-es út és Duna közötti távolság itt a legkisebb a környékben, így a villakert egyik főszervező eleme, nagyban hatással van rá.

Kép összeállítás:
a jellemző táji és építészeti karakter bemutatása térségi szinten

Madártávlati kép:
absztraktnan mutatja a zárt-kerti beépítést és természeti környezetét a villának

11-es út

Duna

DUNA PART
TITKOS KERTJE

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kert- és Szabadtértervezési Tanszék,
Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

MESTER DIPLOMATERV 2024
név: Tüske Ábris
konzulens: Dr. Sárospataki Máté

T1

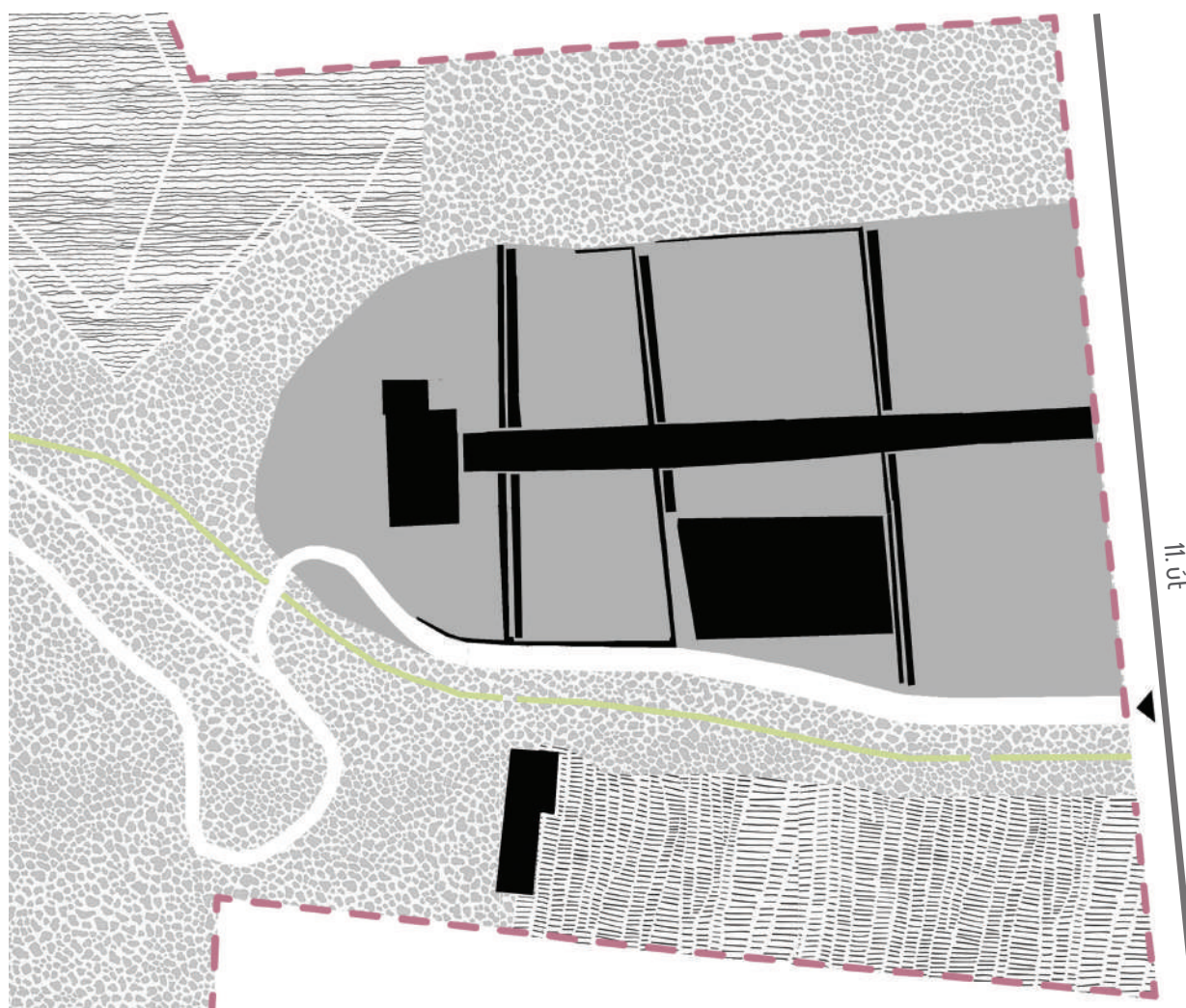
TÖRTÉNETE

_KORSZAKOLÁS, TÖRTÉNETI KÉPEK

_KERTI ELEMEEK KORSZAKOLÁSA

1910
LINGEL - PETZ KORSZAK

- _támfalrendszer
- _tér szerkezet
- _sportpálya helye
- _villa magja
- _fő sétány
- _kertész lak

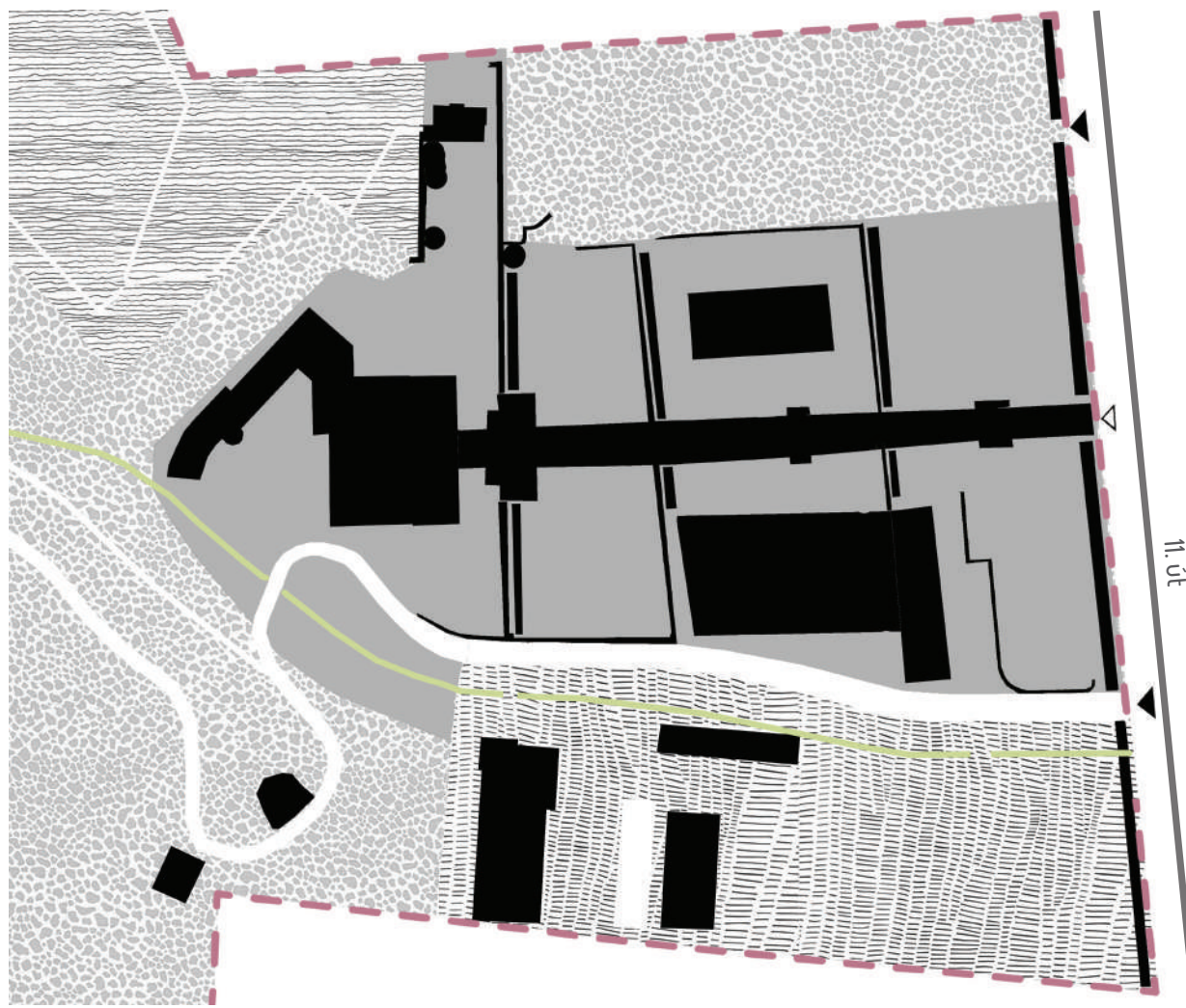
1943
SORG - FALUS KORSZAK

- _támfalrendszer
- _kerti pavilonok
- _tenispályával bővül
- _villa bővül
- _új lépcsők
- _vizfolyás
- _pince
- _sütőgető
- _disz kert bővül

1960' ÉVEK
ÁLLAMOSÍTÁS

- _újabb sportpálya
- _gyümölcsös
- _kertészet bővül
- _üvegházak, ágyások
- _kertész lak toldása
- _melléképületek

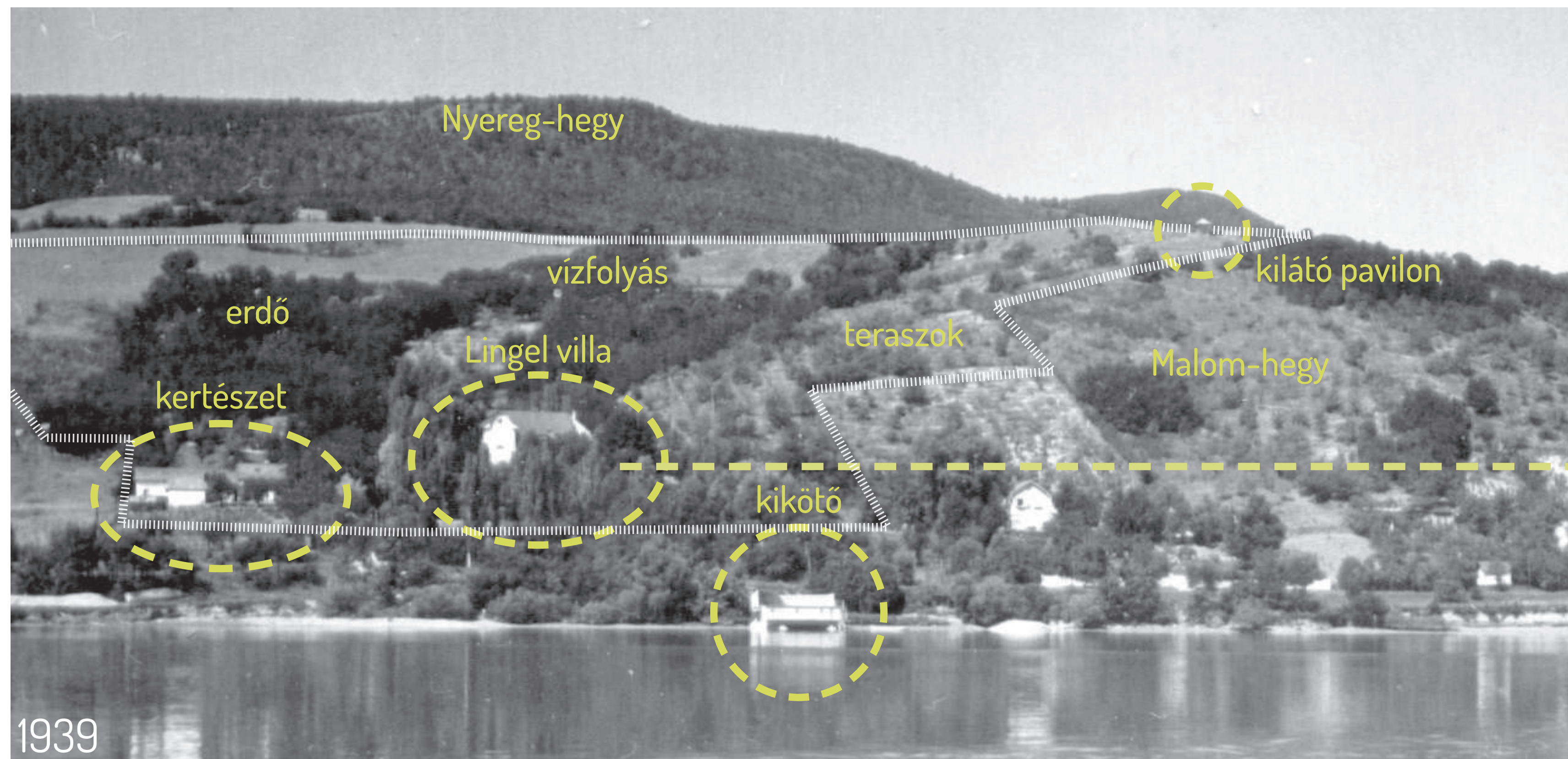

1980' ÉVEK
ÁLLAMOSÍTÁS

- _villa bővítése:
konyha, vendéglátó hely
- _porta épülete
- _vizfolyás beépítése
- _parkolók

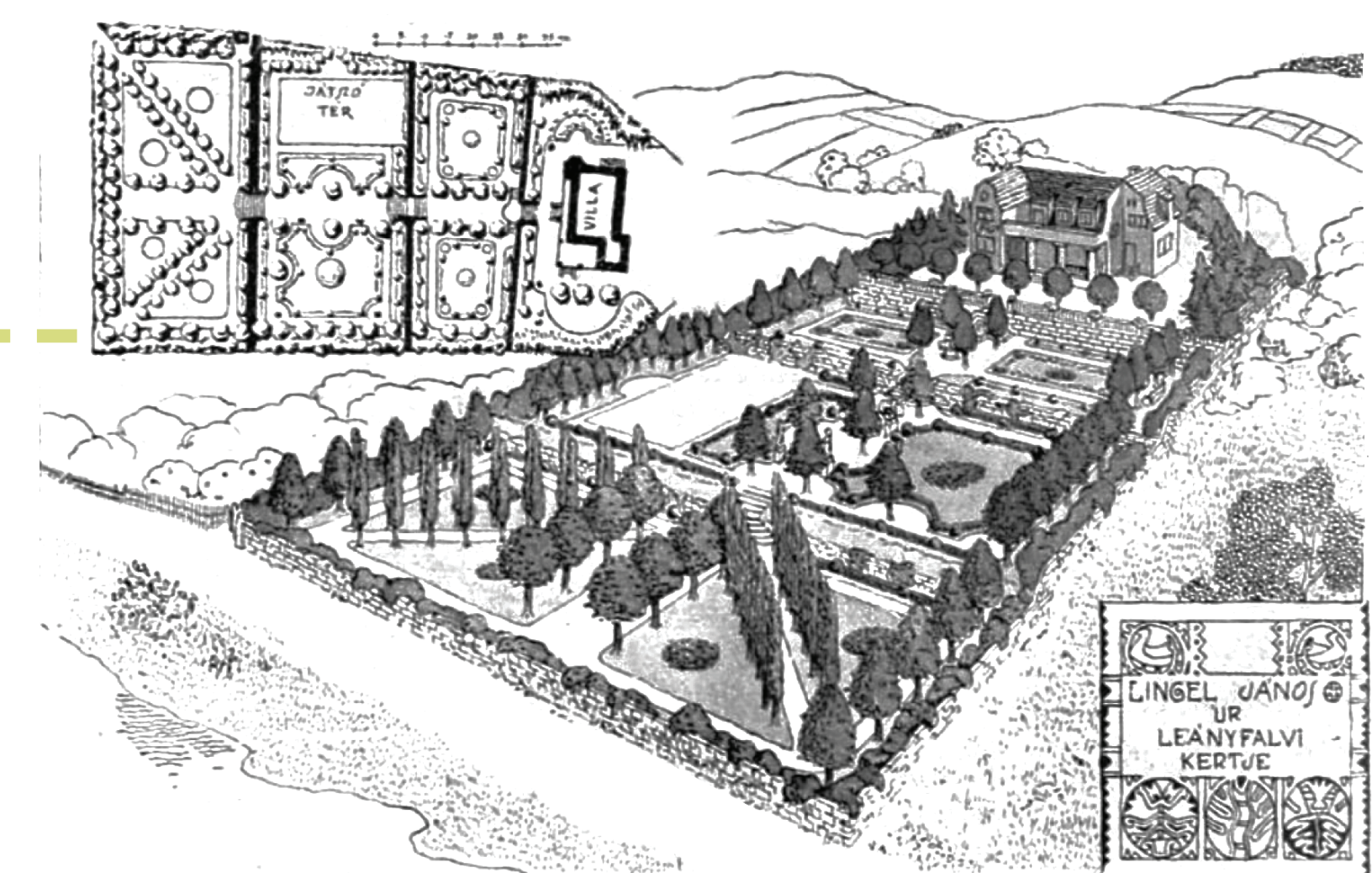

_ELSŐ KORSZAK // LINGEL - PETZ

1910-es terv //

Kertészeti lapokban jelent meg ifjabb Petz Ármán kert terve. A bajor stílusú villa épülethez mértani kertet szerkesztett, erősen a dunai kilátásra szervezve. 4 teraszra osztotta a kertet, a felső két terasz részletesebben kidolgozott, csobogóval, falikúttal, rózsagyűzőkkel ellátva. A második teraszon játszó tér (sport pálya) látható amit pergola határolt. A hangsúlyos fő sétány és a rá merőleges támfalak adják meg a fő szerkezetét, amire a növényállomány is ráerősít. A diszkerten túl kert felett külső kert, erdő a villa háttéréként is szolgált. A kert és a Malom-hegy csúcsán kilátó is helyet kapott.

JELENLEGI ÁLLAPOT

_JELENLEGI MŰKÖDÉS, ÉRTÉKEKÉLÉS

Jelenlegi állapot//

A kert összképére az elhanyagoltság jellemző, épületek és a kerti épített elemek állapota fenntartás hiánya miatt egyre csak romlik. Az 1943-as tervek alapján megépült villa és díszkert gazdag növényállománya és épített elemei mai napig megmaradtak. Részük kisebb mértékben átépült, de a történeti alapjai megmaradtak. A kert megóvása, felújítása és méltó módon hasznosítása időszerű a további fennmaradása érdekében. A kert mostani állapotában is kiemelkedő értékű.

Villa főhomlokzat

Villa belső udvar

_ÉRTÉKEKÉLÉS

falikut

északi pavilon

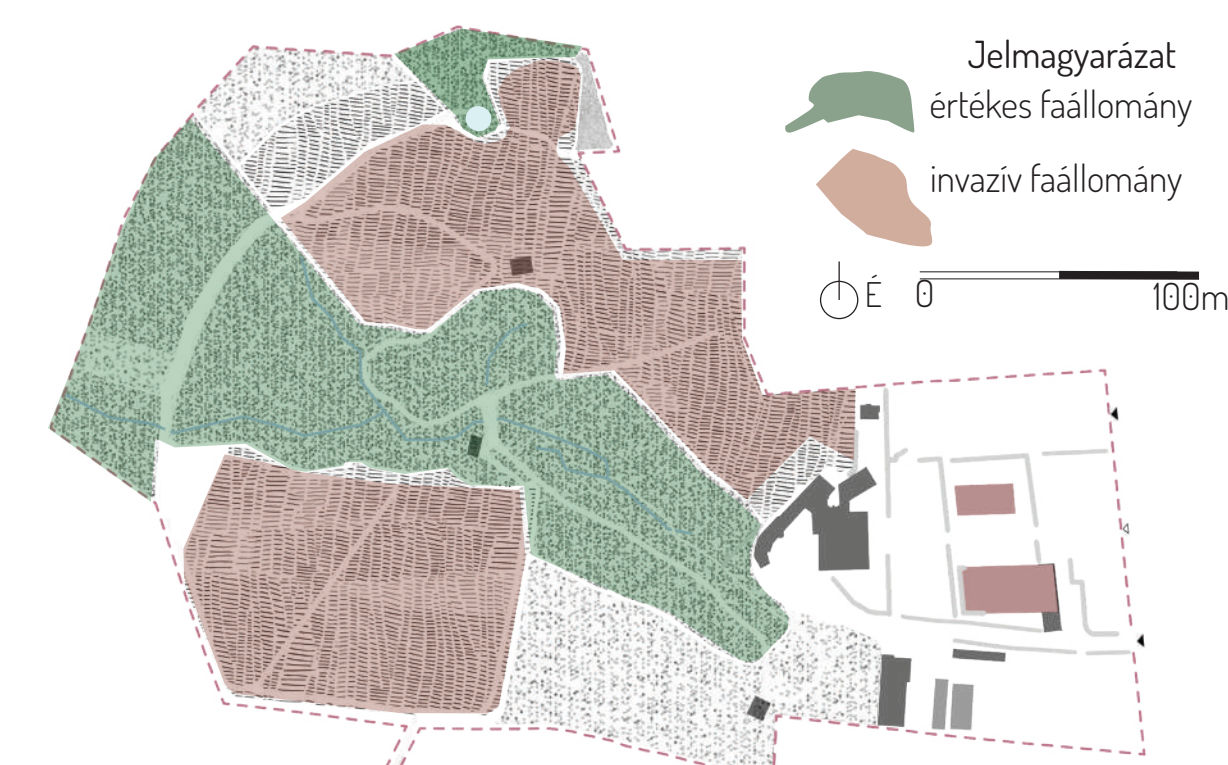

fősetány

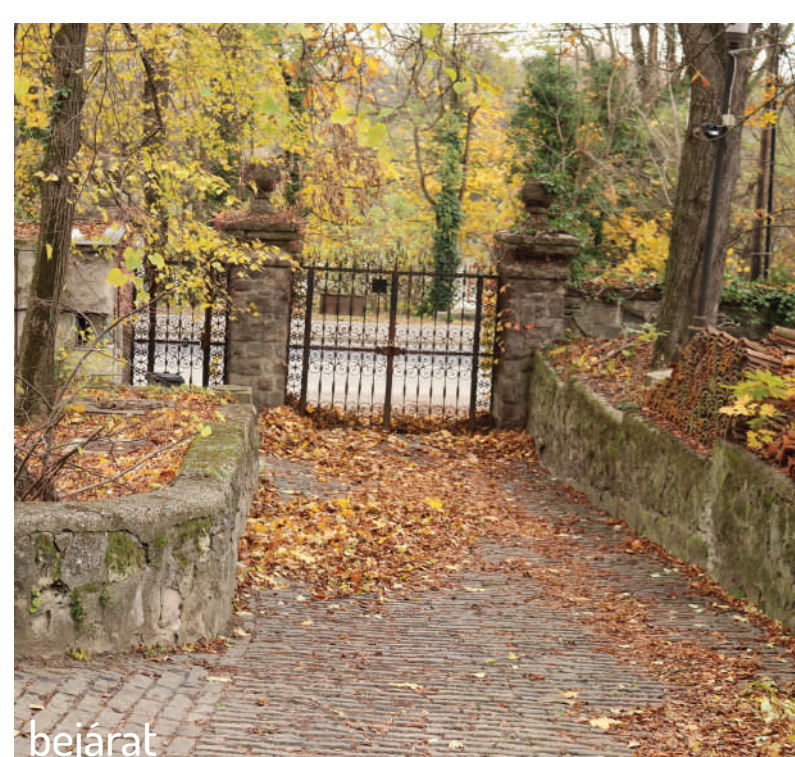
Felső kert // növényállománya

A felső kert részt állomány szinten mértem fel a nagy kiterjedése és teljes erdősülése végett. A vízmosásos középső terület idős tölgy és juhar elegyes található, átlagos törzsátmérőjük fél méter feletti. Értékes védendő állományt alkotnak. Az északi és déli pontján a kertnek az erdőséget korai juhar (*Acer platanoides*) alkotja. A kilátónál fekete fenyőből álló állomány található, kiemelkedően idős tölgyfával.

Az egykor művelt területeken invazív erdősülés jelent meg. Túl nyomóan akác (*Robinia pseudoacacia*) alkotja és megjelennek virágos kőrök (*Fraxinus ornus*) sarjak is. Az itt lévő állomány átlagos törzsátmérője nem haladja meg a 15 cm.

kocsiszín, cserkészszek

bejárat

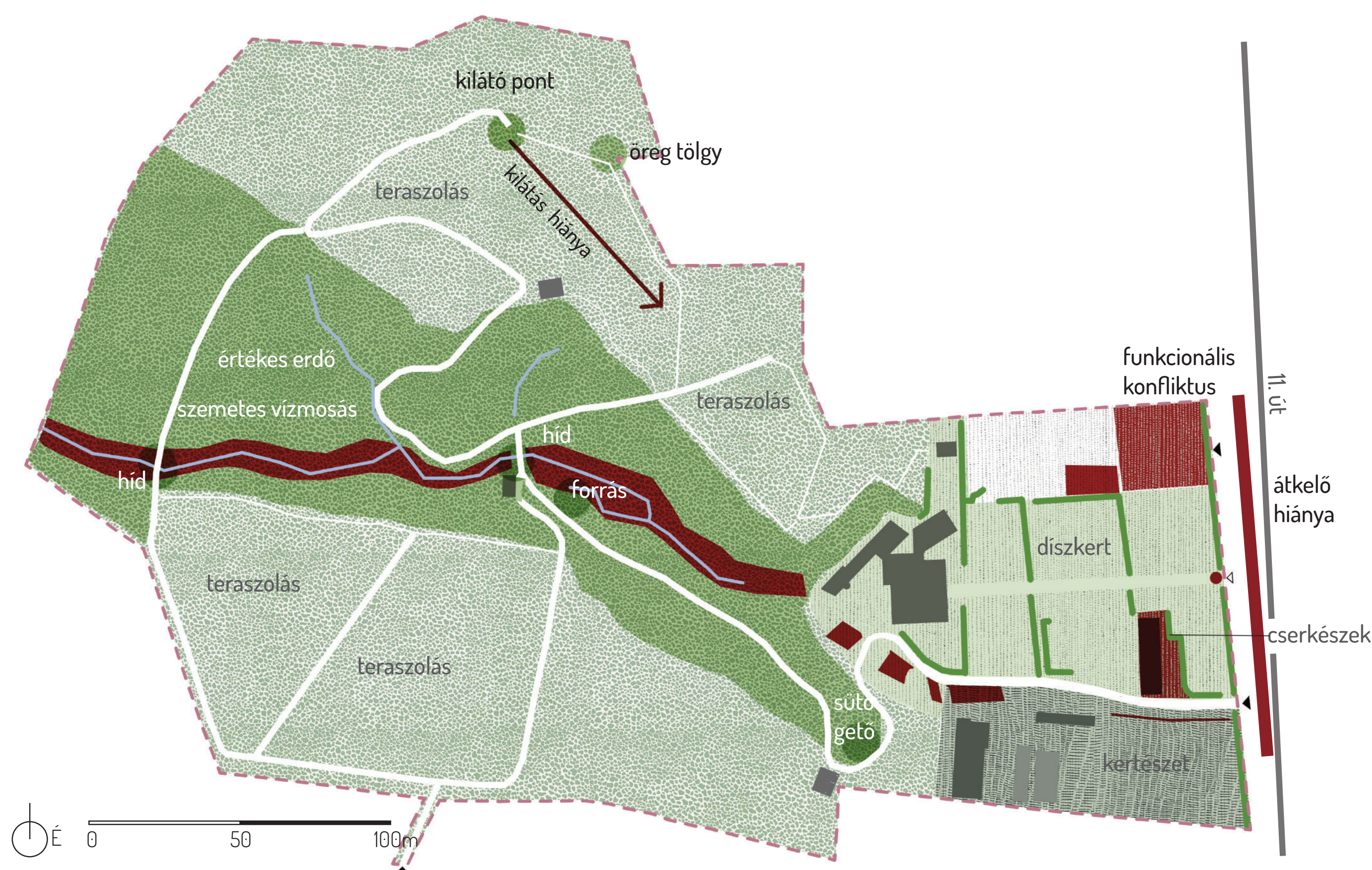
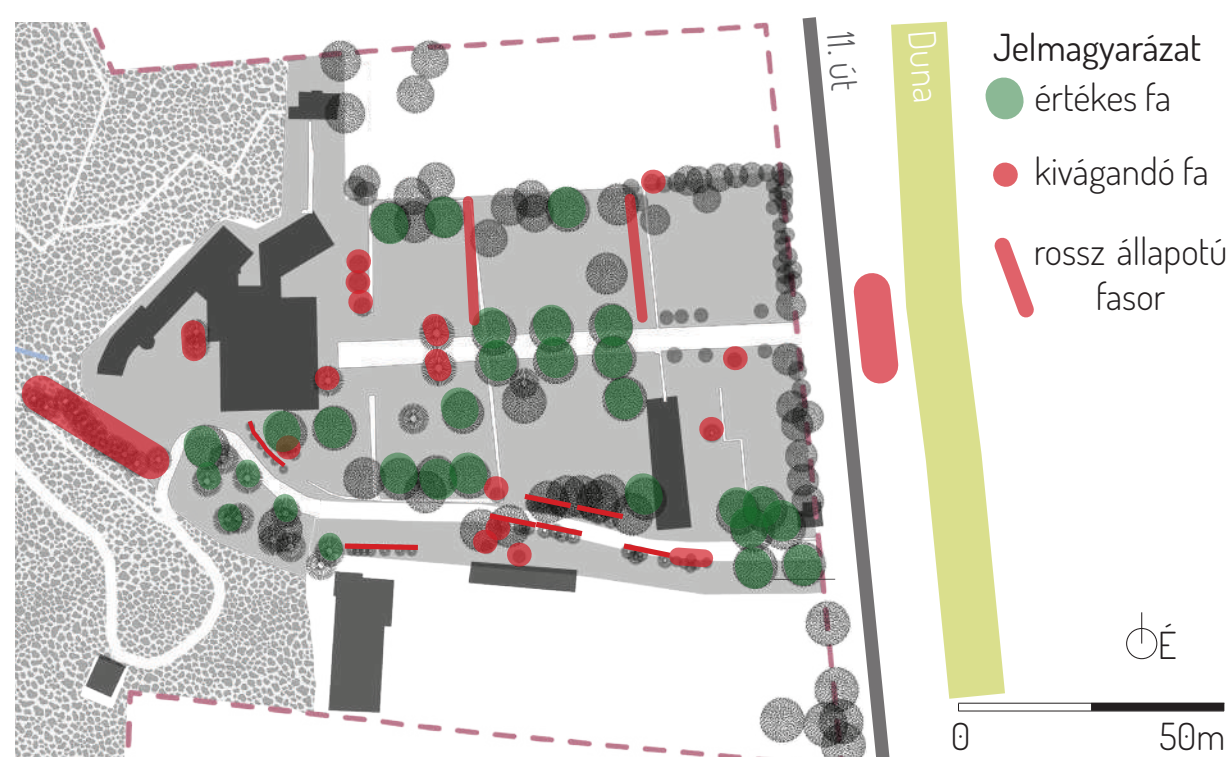

terasz vízelvezetése

Alsó kert // növényállománya

A kert sok értékes, idős fával rendelkezik, ezek közül kiemelkedőek a hársak (*Tilia cordata*) amik a sétány és díszkert szélét kísérik el, vadgesztenyék (*Aesculus hippocastanum*) felvezető út elején, és a villa közvetlen közelében fenyves, jegenyenyár is található.

A fenntartás hiánya miatt a támfalak alatti növény ágyásokat kőrök sarjak borították el. A kert több pontján tujákat, leylandi ciprusokat ültettek a XX. század végétől, ezeknek az állapota és elhelyezkedésük is rossz. A forráshoz vezető lucfenyő fasor értékes kerti elem, de egyedei már nagyrészt elpusztultak. Kivágásuk és utána a fasor pótlása javasolt. A dunai kilátást akadályozza a galleriaerdő felnöve a főtengely vonalában.

Felső kert // funkcionális konfliktus

A terület nyugati részén zártkertes övezet határolja, az innen be-mosódó hulladék az egész vízfolyás völgyét szeméttessé teszi, pont a legértékesebb részen. A felnövekvő invazív állomány miatt a kilátó látványa megszűnt. A teraszolás, támfalak, utak rendszere értékes terület-használati emlék. A forrás és völgye védendő, értékes kerti elem.

Gyalogos és gépjármű újtjai egyaránt jól feltárlják a ketrészt. Megtartásuk felújítással szükséges. A gyümölcsös területet korábban kiépített vízrendszer öntözte, ennek maradványai láthatóak ma, a kutak és a szivattyúház megtartandó, többi eleme elavult. 11-es főút nagy forgalma miatt nehéz az átkelés, a zebra csak távolabb van az úton. Biztonságos megközelíthetőséget és Duna parti kapcsolatát javítani a gyalogos átkelőhely.

Alsó kert // funkcionális konfliktus

A villát jelenleg az önkormányzat bérbe adja, esküvő szervező cég(ek)nek, és film forgatásra. A kocsiszínt a cserkészeknek lett átadva. Az északi terület 11-es út felőli részét építési vállalkozó használta tárolásra. A kertészet területét is tárolásra használják, az összeomló melléképületek és inváziós növények egyre csak rontják a terület összképét.

A rendezvényen túl a jelenlegi bérlők nem hasznosítják a kertet, nem építenek az itt lévő lehetőségekre és értékekre. A nem megfelelő fenntartással romlik a kert és az épületek állapota, a különböző funkciók egymást zavarják, látványban és térben is. A kert kilátása elveszett a kerti és Duna parti növényzet fenntartásának hiányában. A történeti látvány tengelyek visszaállításra javasolt. A befedett vízmosáson, a kert közepén parkolókat alakítottak ki, ami nem is elégséges.

ÁTFOGÓ KONCEPCIÓ

_PROGRAMTERV ÉS KONCEPCIÓTERV

_PROGRAMTERV

A programterv célja a Sorgh villa területének fenntartható felújítása és korszerűsítése, a helyi történeti és kulturális értékek megőrzése mellett. A koncepció alapvető irányelve, hogy a területen található értékes elemek minél nagyobb számban kerüljenek megőrzésre és felújításra, míg a semleges elemeket olyan módon modernizáljuk és hasznosítjuk, hogy azok a terület funkcionális egységét támogassák. A villa egész területének megőrzése Leányfalu történeti és kulturális identitásának fenntartása szempontjából különösen fontos.

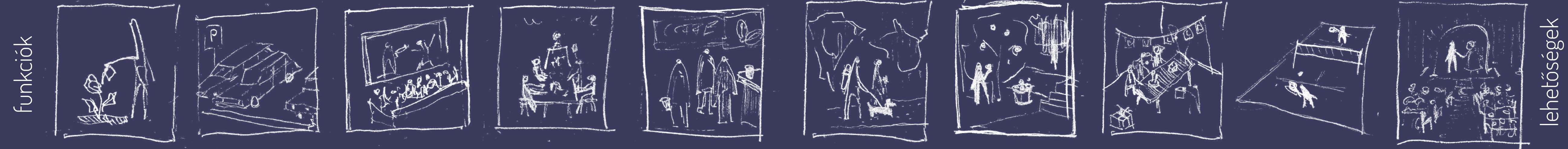
Jelenleg a terület zárt, így csak szűkebb kör számára elérhető. A programterv célja a terület részleges közhasználatú megnyitása, amely nemcsak a kerti funkciók fenntarthatóságát és látogathatóságát segítené elő, A kertet négy különálló egységre osztottam, a tervezett beavatkozás típusa szerint.

A felső kertben az értékes erdő állomány megővése mellett a teraszolt részekben gyümölcsösök létesülnének kortárs módon. Extenzív művelésű rész természetközeli képet nyújtana míg az intenzív a művelt területek képét tükrözné. A felső kertben sétaútra felfűzve nyílik lehetőség az egyes elemek bemutatására.

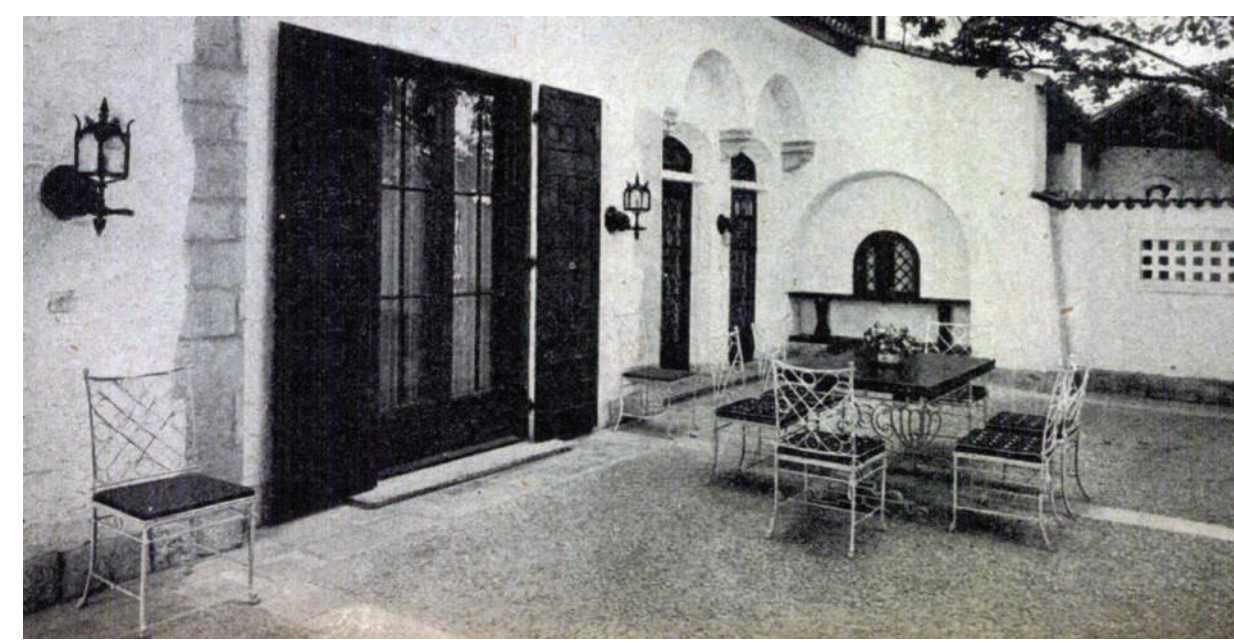
A kert négy egysége beavatkozás módja szerint //

1. Diszkó - Rekonstrukció, eredeti reprezentatív funkciókat ellátó terület
3. Kertészet - Revitalizáció, meglévő funkció újra gondolása mai hasznosításra
3. Felső kert - Kortárs megújítás, táji adottság és gyümölcsös bemutatása
4. Oldalsó kert - Újítás, a kert látogathatóságát segítő infrastruktúra

_KONCEPCÓ

A villa korábbi funkciói - nyaralóként, étteremként és rendezvényhelyszíneként való működése - sokoldalú hasznosítást tesznek lehetővé. A villa adottságai közül rendezvényhelyszíneként hasznosítható lehetőségei emelkednek ki, mivel az épület és a hozzá tartozó diszkóterület kiemelkedő reprezentatív jellege ideálissá teszi különböző események számára. A rekonstrukciós beavatkozások során a diszkóterület pavilonjainak, épített elemeinek, valamint növényzetének kortárs megújítása mind a villa reprezentatív funkciójának erősítését szolgálják, történeti értékét hangsúlyozzák.

Berendezések //

A kert berendezési elemei elsősorban a diszkóterületen koncentrálnak. A diszkóterületben elhelyezett felújítandó műköpadok, pavilonok intim jellege és a mobil bútorok alkalmazása a villakertek sajátossága. A tervezett HAY Palissade bútorcsalád jól variálható, tartalmaz karfás és karfa nélküli széket, padot és asztaltól is két méretűt. A kert változatos rendezvények lebonyolítására alkalmas, a. A villa északi teraszán eredetileg is mobil bútorokat használtak; ennek mintájára a kert hasonló teraszain is kortárs, variálható bútorokat helyeztem el.

Főbb elemek

helyreállítás:

- _utak
- _támfalak
- _lépcsők
- _terasz
- _padok
- _pavilonok
- _tér szerkezet
- +növényállomány fiatalítása, pótlása

változó kialakítás:

- _új rendezvény tér
- _gyülekező tér
- _sétány
- _gazdasági udvar

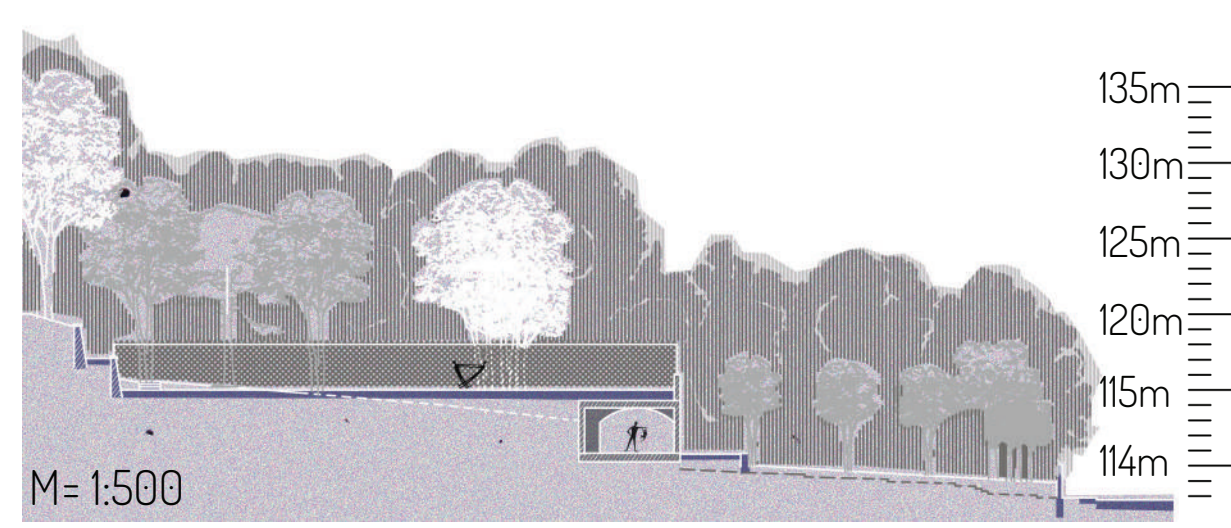
új kialakítás:

- _parkoló,
- _sétány

Jelmagyarázat

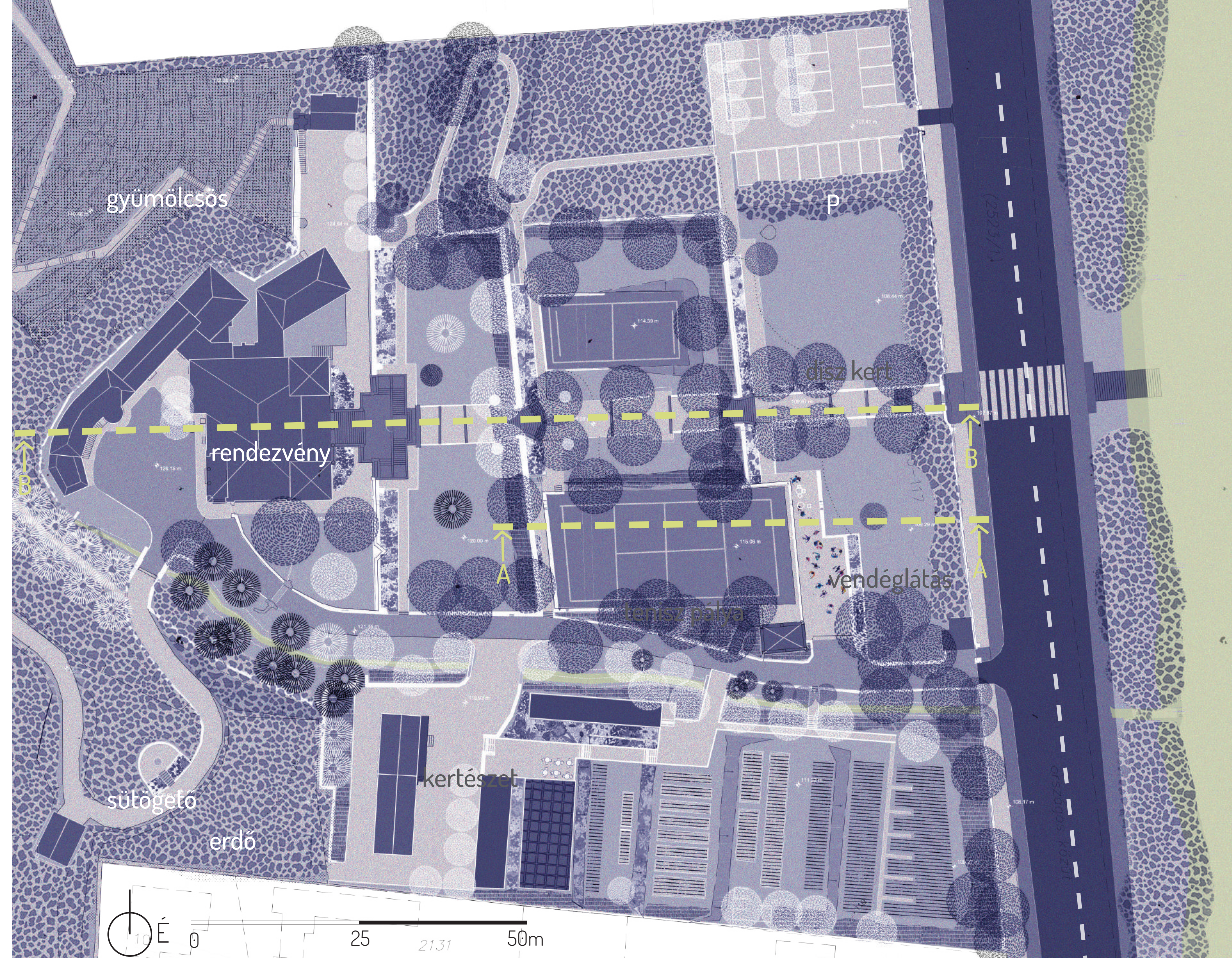
- szilárd burkolat
- szórt burkolat
- vízfolyás
- erdősült terület
- cserje
- évelők
- meglévő lombos fa
- tervezett lombos fa
- meglévő örökzöld fa
- tervezett örökzöld fa

A-A Metszet

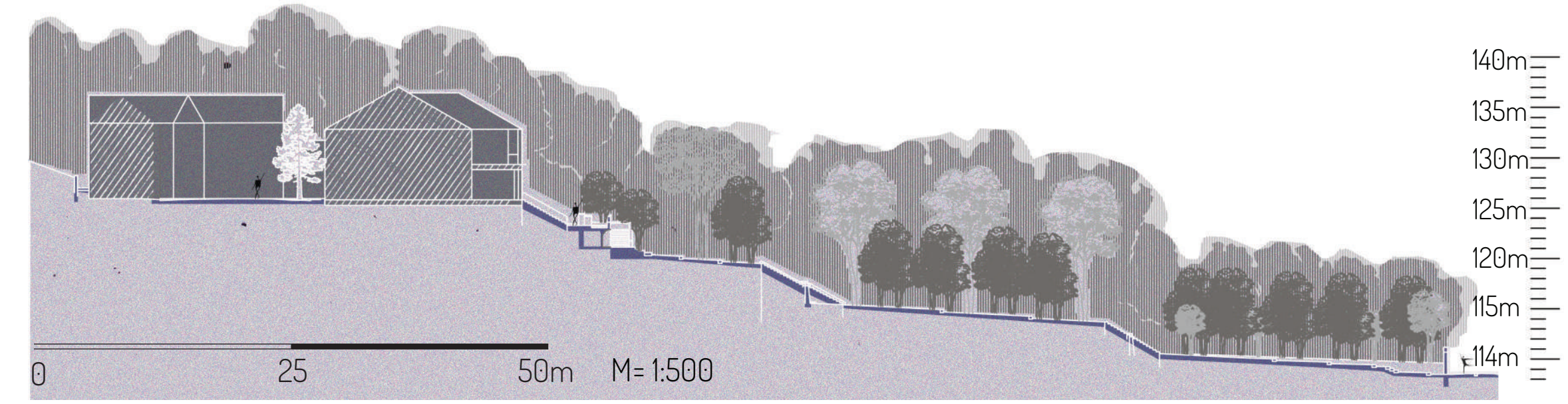

Teniszpálya és Kocsisín //

A tenispálya és az alatta található egykori kocsisín komplex kezelésével egy egységes vendéglátói és rekreációs rész jönné létre. A pavilon helyreállításával fedett terasz és egy zárt épületrész alakulna ki, ahol vendéglátói egység kapna helyet, a teraszon fogyasztói rész lenne kialakítva. A tenispálya a vendéglátóhelyhez kapcsolódna, melyet a kert nyitvatartási ideje alatt lehetne időszakosan, előre meghatározott időszakokban bérelni. A kerékpáros turizmusra építve, frissítő pontként is szolgál.

B-B Metszet

DUNA PART
TITKOS KERTJE

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kert- és Szabadtértervezési Tanszék,
Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

MESTER DIPLOMATERV 2024
név: Tüske Ábris
konzulens: Dr. Sárospataki Máté

T 4

KERTÉPÍTÉSZETI TERV

_KONCEPCIÓ, LÁTVÁNYOK

Oldalsó kert //

Az oldalsó kert elsődleges funkciója a többi kertrész kiszolgálása, amelyet közvetlen főúti kapcsolata is erősít. Ez a terület eddig nem kapott jelentős szerepet, így lehetőség nyílik itt új, a hasznosítás szempontjából fontos funkciók kialakítására. A területen kialakítandó húsz férőhelyes parkoló, valamint a kert különböző szintjeit összekötő sétány közvetlenül segítené a kert működését, támogatva annak történeti értékeinek kibontakozását, például a vízfolyás helyreállításával.

Meglévő terep adottságok, támfalak és egykori szerpentes kerti út helyét kihasználva jön létre a tervezett új sétány. Parkolótól indulva a pince bejárata előtti pihenőig tartva. Az utak burkolata andezit mechanikailag stabilizált szórt burkolat, süllyesztett beton szegéllyel.

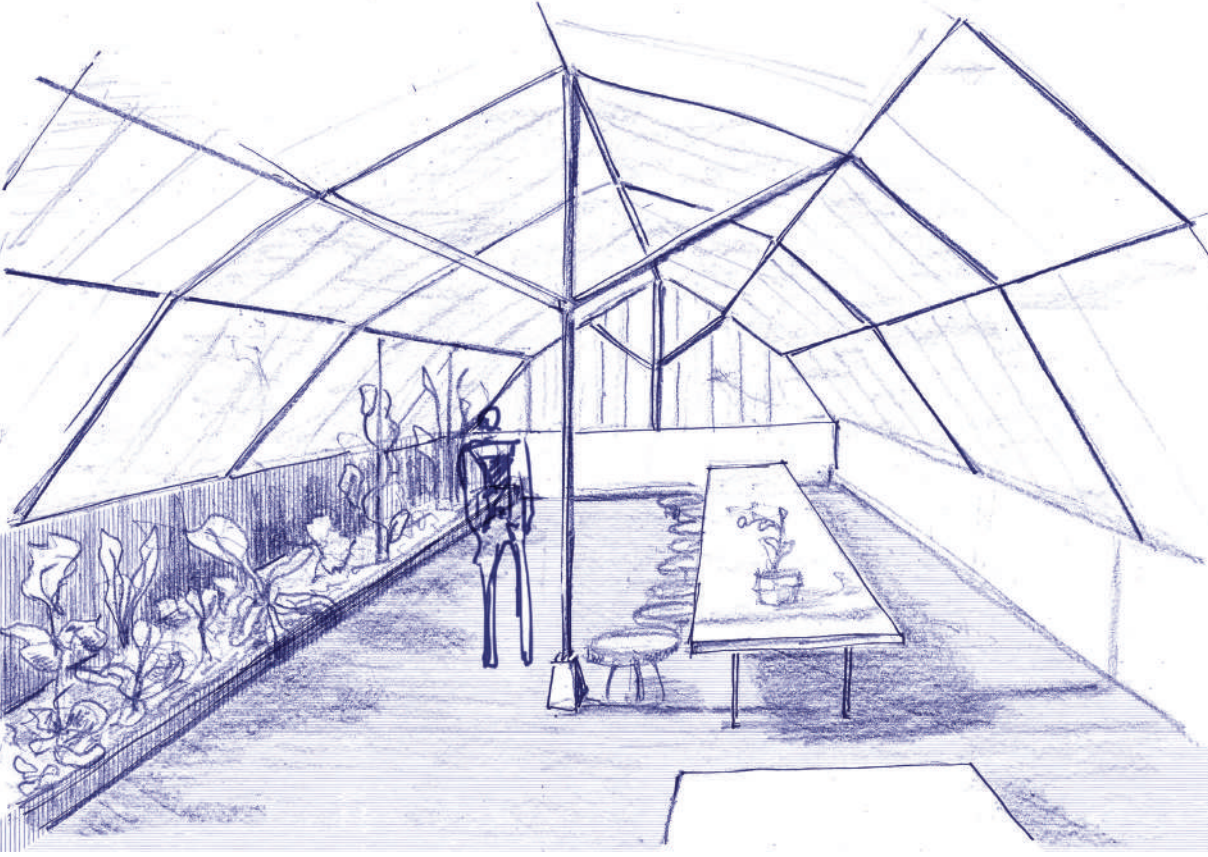

Díszkert //

A kertrész megközelíthetősége és elhelyezkedése kiváló, mivel itt található a megérkezési zóna, és a Duna látványa is erősíti a hely különleges hangulatát. A díszkert minősége és a villa egyedi, markáns építészeti stílusa egyaránt hozzájárul ahhoz, hogy ez a terület frekvenciált és vonzó helyszínné válhasson különböző események számára.

A kerti elemek, burkolatok felújítása, pavilonok helyreállítása után a kert reprezentatívása tovább nő. A díszkertben is szórt andezit burkolat jelenik meg, terméskő szegéllyel, környező kertrészekkel egységes képet teremtve. A tervezett díszfákkal a megőrzött történeti hangulatát. A II-es úton tervezett gyalogos átkelő, Duna parton javasolt lépcső és galéria erdő ritkítással környezetével együtt megújul. A látvány tengelyek helyre állítása, kilátások megteremtése fontos eleme a koncepciónak.

A vízfolyás medrének helye állítása kívánatos látvány elem és ökológiaig is fontos élőhely, vízgyűjtő a felső és alsó kertben egyaránt.

Kertészet, Gyümölcsös //

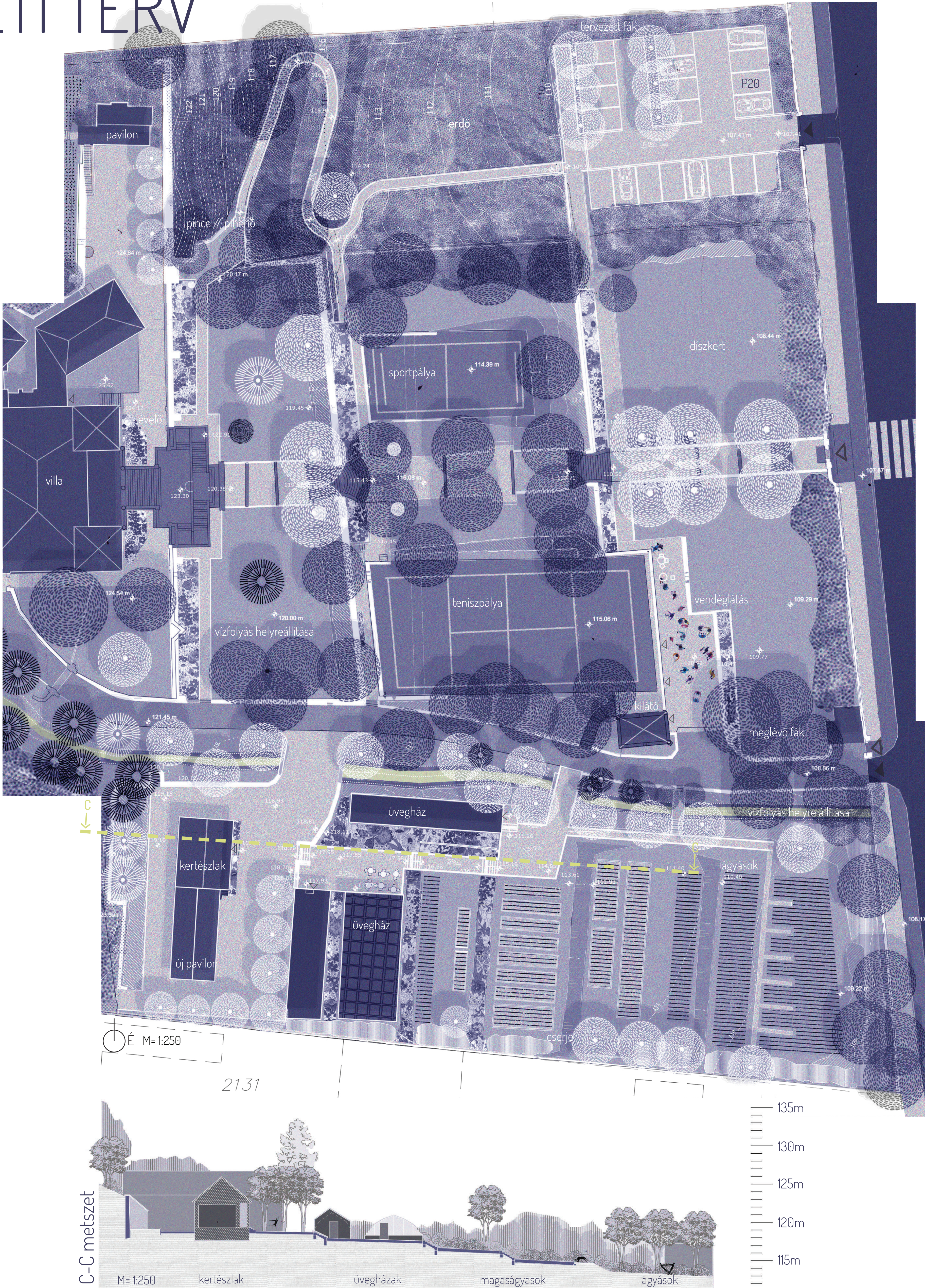
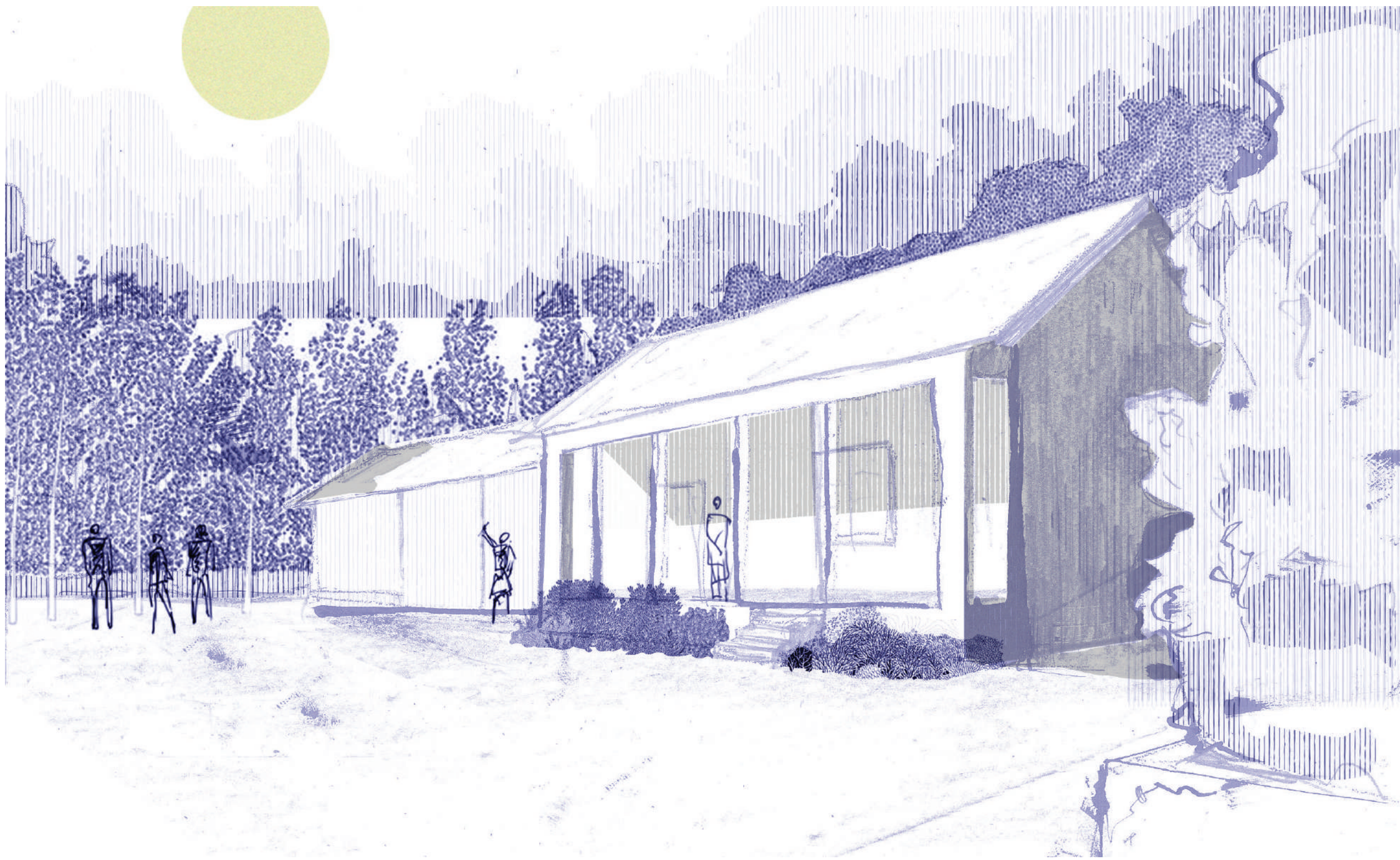
A kertészet és a felsőkert gyümölcsös területe egyesülve egy közösségi és oktatási funkciókat is ellátó tangazdaságként működne. A gyümölcsös területén található melléképületek a fenntartáshoz és az üzemeltetéshez szükséges szerszámok, gépek, valamint egyéb anyagok tárolására szolgálnának, így támogatva a kertészet és gyümölcsös hatékony működését. A kertészet központjában elhelyezkedő kertészlak átalakított formában biztosítaná a kertészetben dolgozók számára az öltöző, mosdó, iroda és a közönség számára az információs pont funkciókat. A kertészlak újonnan hozzáépített toldalékával többcélú tér jönne létre, amely különböző események, rendezvények, oktatási és workshop programok befogadására is alkalmas. Különösen betakarítási időszakban ideiglenes tárolási helyszíneként is használható lenne.

A kertrészt feltáró új út felfűzi az egyes épületeket, előttük teret képezve a megfelelő hasznosítást kiszolgálva.

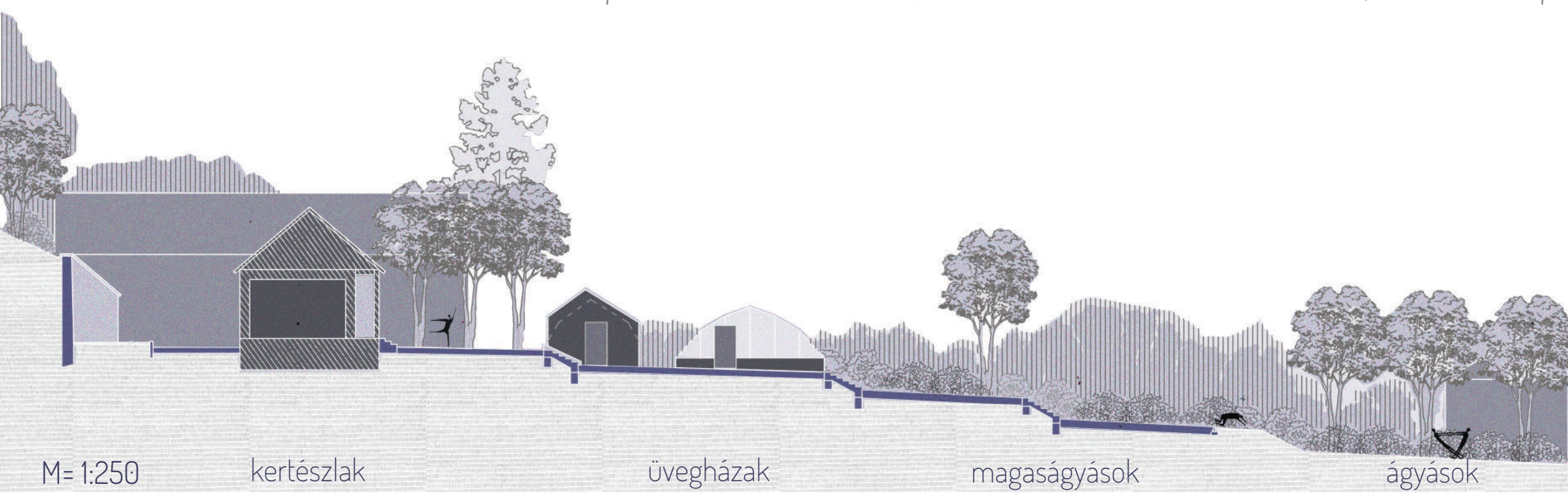
Kertészet látványa //

Kertészlak és környezete //

C-C metszet

135m
130m
125m
120m
115m

